

**ОЦЕНКА НА СОЦИАЛНОТО
ВЪЗДЕЙСТВИЕ ОТ ДЕЙНОСТТА НА
ТП ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО
„КЛИСУРА“**

АКТУАЛИЗИРАНА ОТ ДГС-КЛИСУРА

РЕЧНИК НА НЯКОИ ПОНЯТИЯ, КОИТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ В ДОКЛАДА

Заинтересована страна	Всяко лице или група лица, които проявяват интерес, или за които се знае, че имат интерес от дейността на ТП ДГС „Клисура“ или към управляваната от него територия. Интересът им може да бъде повлиян положително или отрицателно.
Засегнатата страна	Всяко лице или група лица, които са повлияни или потенциално биха били повлияни от дейността на ТП ДГС „Клисура“ (напр. местни общности, работници, собственици на съседни имоти, местни предприемачи, организации оторизирани да представляват засегнатите страни и др.).
Дълбочинно интервю	Метод за събиране на информация, при който даден проблем се изследва обстойно, в дълбочина. Търсят се мнение, отношение, оценки. Провежда се с един човек, т. нар. кореспондент.
Групова дискусия	Метод за събиране на информация, при който се разговаря с няколко кореспондента едновременно. Търси се мнение, отношение, оценки. Дава повече информация от интервюто, тъй като могат да бъдат изразени различни гледни точки по даден проблем.
Анализ на вторична информация	Метод за събиране на информация, при който се прави преглед на вече налични източници. Такива могат да бъдат доклади, документи, анализи и др.

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГВКС	Гори с висока консервационна стойност
ГФ	Горски фонд
ДГС	Държавно горско стопанство
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГ	Закон за горите
ИАГ	Изпълнителна агенция по горите
ЛРД	Ловнорибарско дружество
МВР	Министерство на вътрешните работи
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НПО	Неправителствена организация
НСИ	Национален статистически институт
ОПР	Общински план за развитие
ОСВ	Оценка за социалното въздействие
РДГ	Регионална дирекция по горите
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите
ТП	Териториално поделение
ЮЦДП	Южноцентрално държавно предприятие
г.	година
кв. км.	квадратни километра
м	метра
м.	месец
м³	кубически метра
н. в.	надморска височина
тел.	телефон
ха	хектара
WWF	World Wildlife Fund (Световен фонд за дивата природа)

1 ВЪВЕДЕНИЕ

1.1 НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ

Социалният аспект е широко застъпен в изискванията на [REDACTED] и е едно от предизвикателствата в ежедневната работа на служителите на ДГС „Клисура“. Тези предизвикателства са продиктувани от важността на горите за цялото общество и преплитането на различни интереси изискващи активното въвличане и участие на различните заинтересовани страни в устойчиво управление на горските ресурси. В този смисъл изготвянето на оценка за социалното въздействие (ОСВ) от дейността на ДГС се определя като ключов момент за постигане на съответствие с международните принципи и критерии за отговорно стопанисване на горите, поради което бе инициентирано изготвянето на настоящия документ.

Целта на оценката е да идентифицира и обобщи въздействията, които дейността на ДГС „Клисура“ оказва пряко или непряко върху местната общност, както и върху по-глобални въпроси, влияещи на социума, като екологичния баланс и здравето на горската екосистема. Конкретни задачи на оценката са:

- Да се идентифицират групите от обществото, които са пряко повлияни от дейността на ДГС, както и другите заинтересовани страни.
- Да се проведат срещи с идентифицираните заинтересовани/ засегнати от дейността страни.
- Да се установят основните ефекти/влияние от дейността на ДГС върху всяка от тези групи.
- Да се оцени достъпът до информация и възможностите за пряка комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности.
- Да се посочат мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ДГС, които са били идентифицирани;
- Да се предложи механизъм за редовен контакт със заинтересованите/ засегнатите групи с цел да се наблюдава ефективността на посочените мерки.

1.2 ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ

За изпълнение на така формулираните цели и задачи бяха използвани методология и подход, базирани на:

- Преглед и анализ на налична информация и документи.
- Контакти и консултативни срещи със служители на ДГС „Клисура“.
- Посещение на място, интервюта и групови дискусии с представители на местните заинтересовани страни.

Основните сфери на интерес на ОСВ са дефинирани съгласно *Принципи и критерии за управление на горите на [REDACTED]*. Това наложи при провеждане на ОСВ да се използват основно качествени методи за събиране на информация:

- консултативни срещи;
- интервюта (чрез срещи и по телефона);
- групови дискусии;
- наблюдение.

Целевите групи са дефинирани съобразно целите и задачите на ОСВ. Определянето им включва два етапа – а) предварителен етап на базата на експертна оценка и б) прецизиране на групите след проведените разговори с ръководството на ДГС. Като цяло са включени следните основни целеви групи:

- ръководството и работещите в ДГС „Клисура“;
- представители на държавни институции имащи законови правомощия по осъществяването на контрол на ДГС и територията управлявана от ДГС;
- представители на общинската администрация на общината, на чиято територия е разположено ДГС;
- представители на местното население и горовладелци;
- представители на местния бизнес, свързан с използването на горските ресурси;
- представители на местни организации и асоциации.

Реализацията на ОСВ се проведе в периода 01-06.2022 г. и включи:

- Преглед и вторичен анализ на предоставената документация – направен бе преглед на действащия Горскостопански план на ДГС „Клисура“, Доклад „Гори с висока консервационна стойност на територията на ТП ДГС „Клисура“, Общински план за развитие на община Карлово за периода 2014-2020 г., /действащ до момента, „не е наличен актуализиран/ Стандарта на [REDACTED] включващ международните принципи и критерии за стопанисване на горите, както и проекта на Национален стандарт за България, интернет страници със съдържание релевантно на целите и задачите на заданието и др.
- Комуникация с ръководството на ДГС „Клисура“ –бяха проведени и разговори със служителите на ДГС.
- Провеждане на срещи и интервюта със засегнати/ заинтересовани страни.
- Изготвяне на доклад от ОСВ - Събраната информация бе обобщена и анализирана с оглед експертно установяване на всички дейности в техния пълен обем и интензивност и тяхното позитивно и/или негативно въздействие и направата на оценка до колко ДГС подпомага/ ограничава пряката комуникация с местното население и въвличане на местните хора в процесите по планиране на горскостопанските дейности. На тази основа са формулирани мерки за предотвратяване на негативните ефекти от дейността на ДГС и е предложен механизъм за редовен контакт със заинтересованите/ засегнатите групи.

2 РЕЗУЛТАТИ

2.1 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДГС И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

Наименованието си горското стопанство е получило от гр. Клисурска, където се намира седалището и администрацията му. Основната част от площта обхваща северните склонове от Същинска Средна гора, а по-малка част-Златишко-Тетевенския дял на Стара планина. На север стопанството граничи с НП „Централен балкан“, на изток – с ТП ДГС „Карлово“, на юг – с ТП ДГС „Хисар“, на запад, югозапад и северозапад с ТП ДГС „Пирдоп“. През територията в посока запад–изток преминава първокласен асфалтиран шосеен път София – Бургас. В същата посока пресича и ж.п. линия София – Бургас, с осем тунела (включително и най – дългия за България – Козница), с две ж.п. гари – Клисурска и Стряма (на 3,5 км западно от гара Клисурска). Районът на стопанството е разположен между 600 м.надморска височина (отдели 85-88) и 1600м.н.в. (отд. 22). По цялата територия на стопанството има добре развита мрежа от камионни пътища, осигуряващи извозването на добитата дървесина.

Характерно за релефа е, че билата са заоблени, а склоновете стръмни до урвести, насечени от по-малки долове. Разликите в надморските височини, разчленения и пресечен характер на релефа определят и разнообразието на наклоните, като преобладават стръмните наклони.

Територията на стопанството попада в Европейско-континенталната климатична област, преходно-континентална климатична подобласт (до 1000 м.н.в.) и умеренно-континентална подобласт (над 1000 м.н.в.). Характерно е, че на сравнително малка територия се чувства влиянието от климатичните фактори на два климатични района, а по долината на р. Стряма се усеща влиянието на съседния климатичен район на източните задбалкански полета.

Дървопроизводителната площ на стопанството варира от 600 м до 1600 м н.в. и попада в средния планински пояс на горите от бук и иглолистни - бор и ела. Общата лесистост на стопанството е над 50 %. Най-разпространени са чистите букови насаждения, но така също и тези от зимен дъб, благуни, габър и др. В резултат на активната лесокултурна дейност са създадени и се развиват добре култури от бял бор, черен бор, смърч, зелена дуглазка, веймутов бор, кедър, бяла мура, акация, топола и др. От храстовите видове се срещат най-често леска, глог, шипка, дрян, черен бяз, къпина, малина, смрика и др.

Средната възраст на горите в Клисурската част на стопанството (бившето ДГС „Клисурска“) е 70 г., а тази в Розинската част (бившето ДГС „Розино“) – 63 г. Общия запас се оценява на 2 645 390 м³

без клони или 2 998 200 м³ с клони. Средният запас на хектар възлиза на 214 м³/ха за Клисурска и 152 м³/ха за Розино.

Разнообразието на релефа, почвените характеристики и климата обуславят значително биологично разнообразие. Горските екосистеми в района са ценни в икономически, екологичен и социален аспект, тъй като поддържат богат растителен и животински свят и имат важни водорегулиращи, противоерозионни, рекреационни и естетически функции.

Основната част от горите на територията на ТП ДГС „Клисурска“ са включени в различните категории ГВКС. В някои случаи един и същи подотдел попада в повече от една консервационна стойност. Това прави гората в този подотдел особено значима за поддържане и повишаване на всички идентифицирани консервационни стойности. В такива случаи се прилагат препоръките и ограниченията за стопанисване и мониторинг, които имат най-строг режим по отношение на прилагането на горскостопанските дейности.

От управленска гледна точка, ДГС „Клисурска“ е териториално поделение на Южноцентралното държавно предприятие, чието централно управление е ситуирано в гр. Смолян. Съгласно Закона за горите (ЗГ), основният предмет на дейност на ДГС включва:

- изпълнение на горскостопанския план в т.ч. добив на дървесина, възпроизводство на горите и др.;
- изпълнение на поддържащи и/или възстановителни дейности в горските територии, предвидени в плановете за управление на защитени територии;
- организиране и провеждане на мероприятия по защита на горските територии;
- организиране и провеждане на противоерозионни мероприятия;
- поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях;
- организиране и възлагане на проектирането и строителството в горите и земите в горските територии;
- създаване на нови гори върху земеделски територии;
- опазване на горските територии;
- превенция и мероприятия за защита на горските територии от пожари;
- отглеждане на млади насаждения и култури без материален добив и кастрене;
- маркиране на насаждения и дървета за сеч;
- добив на дървесина, повредена от абиотични и биотични фактори и въздействия
- предоставяне и извършване на обществени услуги.

Макар и поделение на ЮЦДП, ДГС „Клисура“ може да сключва от свое име, за своя сметка и на своя отговорност търговски и други договори в рамките на предоставените им правомощия; води свое собствено счетоводство; разполага със свои банкови сметки и печат; води от свое име и за своя сметка съдебни и арбитражни дела; разчита се самостоятелно с общинските бюджети във връзка със заплащане на местни данъци и такси. ДГС е работодател по смисъла на Кодекса на труда.

Приходите на ДГС се формират основно от продажба на дървесина, горски репродуктивни материали и недървесни горски продукти, платената цена за извършване на паша в горските територии; предоставяне на услуги; продажба и отдаване под наем на недвижими имоти и движими вещи и др.

ТП ДГС „Клисура“ е разделено на 4 горско стопански участъка: I ГСУ „Старопланински“; II ГСУ „Средногорски“; III ГСУ „Розино“ и IV ГСУ „Слатина“.

2.2 ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ

При проучването бяха идентифицирани следните заинтересовани страни/ групи:

Заинтересована група	Представители	Взаимовръзки на представителите на заинтересованата група с ДГС	Степен на социално въздействие на дейностите на ДГС произтичащи от взаимовръзката със заинтересованата страна (високо-средно-ниско)	Сфери с най-голямо социално въздействие от дейността на ДГС произтичащи от взаимовръзката със заинтересованата страна
Държавни институции	Изпълнителна агенция по горите Регионална дирекция по горите - Пловдив	Законови правомощия по осъществяването на контрол върху ДГС и територията управлявана от ДГС	ниско	ИАГ чрез структурите ѝ определя държавната политика по управлението на горите в т.ч. социалната и ориентираност; контролира спазването на Закона за горите; контролира разработването и изпълнението на горскостопанските планове; осигуряване на охрана на горските територии.
	Регионална инспекция по околната среда и водите – Пловдив	Законови правомощия по осъществяването на контрол върху ДГС и територията управлявана от ДГС във връзка с изпълнението на	средно	опазване на биологичното разнообразие; опазване на водите;

		екологичното законодателство.		
	Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“	Управление на водите в Източнобеломорски район в т.ч. в териториите от горския фонд; изпълнение на разпоредбите на Закона за водите	ниско до средно	контрол на състоянието и проводимостта на речните легла в т.ч. превенция от наводнения; контрол на количеството и качеството на водите;
	Дирекция „Инспекция по труда“ - Пловдив	Спазване на трудовото законодателство	средно	спазване на правилата за безопасност на труда на горските работници; спазване на изисквания на Кодекса на труда за горските работници;
	Районно управление – Карлово към Областна дирекция на МВР - Пловдив	Извършване на оперативно-издирвателна, охранителна, контролна дейност, дейност по разследване и административнонаказателна дейност	средно до високо	контрол на незаконните дейности в горите и разследване на такива; обслужване на спешен тел. 112 в случай на инциденти в горските територии и незаконни дейности;
	Районни служби "Пожарна безопасност и защита на населението" – Карлово	Пожарна безопасност и защита на населението	високо	превенция и борба с горските пожари;

Местно население	Кмет на Община Карлово, Общински администрации, кметове на населените места	Осигуряване на базисни нужди на местното население	високо	осигуряване на местното население с дърва за огрев; паша в горите; опазване на водоизточниците за населените места; опазване на местата от значение за местните общности; опазване на местната инфраструктура;
	Физически лица жители на населените места попадащи в обхвата на ДГС	Осигуряване на горски ресурси за битови нужди	високо	осигуряване на дърва за огрев; паша; защита на личната собственост; осигуряване на свободен достъп до горските територии за туризъм, рекреация, събиране на недървесни горски продукти за лично ползване; възможности за заетост;
Бизнес	Фирми в сферата на горското стопанство	Осъществяване на горскостопанските дейности	високо	осигуряване на равноправен достъп до

		на терен в т.ч. – дърводобив, залесяване, лесокултурни дейности, строителство и поддръжка на горски пътища; дървообработване		дейности възлагани от ДГС и спазване на свободната конкуренция; осигуряване спазването на безопасността на труда; своевременно разплащане с подизпълнителите;
	Предприемачи в областта на туризма	Ползване на част от горските територии за развитие на туризъм	средно	съобразяване на горскостопанските дейности с туристическите маршрути/ обекти; поддържане на туристическите маршрути в горските територии; осигуряване безопасността на туристите;
	Водоснабдяване и канализация ЕООД – Пловдив, район Карлово	Поддържане на водопреносната и водопроводната мрежа в т.ч. преминаващата през горските територии; управление на санитарноохранителните зони	средно до високо	съобразяване на горскостопанските дейности със санитарноохранителните зони и опазване на източниците на питейна вода;
Други собственици на гори	Община Карлово	Управление на съседни територии	ниско	зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/

				преминаване на гори стопанисвани от общината;
	Частни горовладелци	Управление на съседни територии	ниско	зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/ преминаване на гори собственост на частни лица;
	Национален парк „Централен Балкан“	Управление на съседни територии	ниско	зачитане на правата на собственост и ползване в т.ч. при ползване/ преминаване на гори собственост на частни лица;
Неправителствен сектор	Ловни дружинки и Ловнорибарски дружества	Лов и опазване на дивеча на територията. Извършват таксация на дивеча. Пряко за заинтересовани от стопанисване на горите (прилагани лесовъдски системи и поддържане на подходяща структура на горите; поддържане на естествена хранителна база за дивеча; поддържане на зони за спокойствие на дивеча).	средно	съобразяване на горскостопанските дейности по време, място и начин на провеждане с лова и опазването на дивеча;

	<p>Екологични неправителствени организации – WWF - България Българско дружество за защита на птиците Зелени Балкани Балкани Българска Фондация „Биоразнообразие“</p>	<p>Извършват граждански контрол по опазване на биоразнообразието на територията. Разполагат с информация за биоразнообразието на територията. Активни са в изпълнението на проекти свързани с опазване на биоразнообразието и са потенциален партньор в това отношение.</p>	<p>средно</p>	<p>опазване на биологичното разнообразие; партньорство при изпълнение на обществено значими проекти;</p>
	<p>Туристически дружества</p>	<p>Ползване на част от горските територии за развитие на туризъм</p>	<p>средно</p>	<p>съобразяване на горскостопанските дейности с туристическите маршрути/ обекти; поддържане на туристическите маршрути в горските територии;</p>

Следва да се има предвид, че списъкът не е изчерпателен и се препоръчва текущото му актуализиране.

2.3 ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

2.3.1 ДОСТЪП ДО ГОРАТА И ГОРСКИТЕ РЕСУРСИ

Съгласно разпоредбите на Закона за горите достъпът до горските територии е свободен, на собствен риск, при спазване указанията на горската администрация и собственика в случая ДГС „Клисура“. С разрешителен режим е достъпът във връзка с провеждането на горскостопански и ловностопански дейности, както и достъпът до горските разсадници. Със заповед на Директора на РДГ – Пловдив може временно (до три месеца) да се ограничи или да забрани достъпа до определена горска територия с цел опазването и защитата на горските територии и дивеча или в интерес на здравето и безопасността на гражданите. Ограничено е движението на товарни превозни средства и пътни превозни средства с животинска тяга освен за изпълнението на горскостопански дейности.

От проведените интервюта със заинтересованите страни в т.ч. местните кметове, не бяха идентифицирани случаи на ограничаване на достъпа до гората извън предвидените по закон случаи от страна на ДГС „Клисура“.

2.3.2 ЗАЧИТАНЕ НА ДРУГИТЕ ФОРМИ НА СОБСТВЕНОСТ И ПОДКРЕПА ЗА НЕДЪРЖАВНИТЕ ГОРОВЛАДЕЛЦИ

Процесът на възстановяване на горите на територията на ДГС като цяло може да се счита за приключил. Наред с горските територии държавна собственост, в обхвата на стопанството (но без да се управляват от него) са още 10.6 ха територии временно стопанисвани от Общината, 110.0 ха общинска собственост и около 45 ха горските територии частна собственост. Към началото на 2022 г. няма текущи реституционни съдебни спорове за територии стопанисвани от ДГС. Липсата на спорове по собствеността е ключов момент от гледна точка на сертификацията, тъй като земите, за които се водят такива спорове ще бъдат извън обхвата на сертификата до окончателното изясняване на статута им. Подкрепата на ДГС за недържавните собственици на гори е главно в посока издаването на различни документи (срещу административна такса за услуги) като таксационни описания, препис извлечения и др.

На този етап липсват съществени проблеми по линията на взаимодействие недържавни собственици – ДГС и не би следвало да се очакват значими противоречия и конфликти и в бъдеще.

По подобен начин, безпроблемни по отношение зачитане на собствеността са и взаимоотношенията с Национален парк „Централен Балкан“.

Като потенциално проблематични могат да бъдат определени случаи, в които без знанието на собствениците се осъществява:

- преминаване на ДГС и негови подизпълнители през недържавни територии;
- използване на недържавни имоти за разполагане на временни складове;
- използване на инфраструктура (пр. общински пътища).

За избягване на конфликтни ситуации, ДГС следва да търси писмено регламентиране на подобно ползване (пр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации за ползването.

На територията на стопанството не са идентифицирани и случаи на разрушаване/ нарушаване на обществена/ частна инфраструктура в следствие движение на тежкотоварни камиони извършващи превоз на дървесина.

2.3.3 ДОБИВ НА ДЪРВЕСИНА. ОСИГУРЯВАНЕ НА НУЖДИТЕ НА МЕСТНОТО НАСЕЛЕНИЕ С ДЪРВА ЗА ОГРЕВ

Съгласно действащите Горскостопански планове (към момента на изготвяне на проучването тече процес на актуализация и обединяване на информацията за бившите ДГС „Клисура“ и ДГС „Розино“) общото предвидено ползване на дървесина за 10-годишен период възлиза на 183 805 м³ без клони за Клисура и 218 115 м³ за Розино. Реално добитата дървесина за 2015 г. по категории е както следва: **едра дървесина** – иглолистна – 640 м³ и широколистна - 3835 м³; **средна** – иглолистна 2923 м³, широколистна - 48 м³; **дребна** – иглолистна - 188 м³; и **дърва** – иглолистна 4221 м³, широколистна – 15 351 м³.

Като цяло това е най-видимата и оценяваната част от дейността на ДГС „Клисура“, а поради високата степен на зависимост на местното население от дърва за огрев (почти на 100%), тя и в бъдеще ще бъде ключова за определяне на отношението на местните хора, местните кметове и общинска администрация към ДГС.

Към момента няма индикации за съществуващи съществени проблеми в тази област, като според ДГС и интервюираните кметове местното население е осигурено с необходимите количества.. Възможностите за осигуряване им са две – закупуването им от склад или индивидуалното им добиване (по тарифа на корен), което значително намалява цената. Желаетелите да добиват сами

дървата си като цяло намаляват. Кметът на съответното населено място изготвя списък на правоимащите (до около 10 м³ на домакинство) на базата на който ДГС прави справка за възможното ползване и определя обекти за съответната година.

Задоволяването на местното население с дървесина и най-вече дърва за огрев, и в бъдеще ще остане сфера от дейността на ДГС с висока степен на социално въздействие, като двата основни фактора влияещи върху чувствителността на хората по проблема са количествата и цената. Изключително ниския дял на частните и най-вече общински гори, които не са в състояние да задоволят нуждите, поставят ДГС под допълнителен натиск и очакванията са да изпълнява преди всичко социална и по-малко икономическа функция. На този етап проблеми с наличните количества няма. Макар и представителите на местното население да ги определят като „скъпи“ на този етап те са почти без алтернатива по отношение на цената. Неминуемо, проблем би възникнал в случай на евентуално допълнително повишаване на цената на дървата и дървения материал. Не особено доброто социално-икономическо положение на населението в региона не би позволило на местните хора да заплащат по-висока цена.

Местните кметове споделят и мнението, че чрез дърводобивните фирми не могат да бъдат сигурни в осигуряването на необходимите количества дърва за огрев и в този смисъл директната комуникация с ДГС се предпочита. От гледна точка добива на дървесина, едно от насложените впечатления, срещу които ДГС трябва да предприеме мерки е, че се сече, целогодишно и в близост до населените места. В тази насока стопанството предоставя списъци и информация за местности и обекти и отдели, в които се работи. Списъците подлежат на периодична актуализация, за което заинтересованите страни биват информирани своевременно.

2.3.4 ВЪЗПРОИЗВОДСТВО НА ГОРИТЕ

За възпроизводство на горите на територията на ДГС „Клисура“ се разчита почти изцяло на естественото възобновяване, с което са съобразени и прилаганите лесовъдски системи. Залесяването е съвсем ограничено поради малкото налични площи. Общо за десетилетието за Клисурската част е предвидено да се залесят 68 ха, като за 2017 г. няма предвидено, а за Розинската част е предвидено залесяване от около 29 ха или средногодишно по 2.9 ха. Ограничени са и свързаните лесокултурни дейности – попълване, отглеждане и др. На територията на ДГС „Клисура“ има и един разсадник „Зли дол“ с обща площ 5,5 ха, произвеждащ фиданки от бял бор, черен бор, бук и др. Друг един разсадник с площ 4.1 ха в Розинската част е отдаден за ползване на фирма за срок от 10 години.

При анализа на тази сфера на дейност на ДГС не се констатират негативни въздействия, но следва да се има предвид, че залесяването винаги е било приемано като благородна мисия от обществото и като основно задължение за всяко горско стопанство.

- В тази сфера ДГС заема една по-проактивна позиция пред обществото от една страна давайки разяснения за ползите от естественото възобновяване, а от друга давайки гласност на проведените залесителни кампании. В тази връзка и относно подобряване на дейностите по прозрачност и публичност на управление в ДГС-Клисура, има **налична утвърдена Процедура**, чиято основна цел е да подобри популяризацията на дейността на стопанството, чрез публикуване на информация на уеб страницата на предприятието, фейсбук профила, както и комуникация с медии.

Прозрачност и отговорност в публичния сектор са необходима предпоставка за доброто управление и устойчивото развитие на териториалната общност. Особено важно е активното комуникиране на кампанияно планирани дейности с местните заинтересовани страни-Например -кампания за доставяне на дърва за огрев, подготовка за пожароопасния сезон, седмица на гората, кампания насочена към съвместни инициативи с училища, детски градини и др. образователни институции.

Достъп и ползване на недървесни горски ресурси

Паша

Територията на ДГС „Клисура“ се използва за паша“.

По време на интервютата не бяха идентифицирани съществуващи или потенциални негативни социални въздействия в следствие дейността на ДГС по осигуряване на паша.

Събиране на недървесни горски продукти

Нивото на зависимост на местното население от събирането на недървесни горски продукти е сравнително слабо и този поминък не следва да се счита за безалтернативен. Ангажираността в този вид дейност има ясно изразен сезонен характер, варира през годините в зависимост от наличния ресурс и е с по-ясно изразена активност на населението от Розино.

В община има регистрирани няколко изкупвателни пункта, по-големите от които са „Галина Ненова Ненова“- гр. Карлово, ЕТ „Еделвайс - Стойчо Стойнев“ - с. Хр. Даново, ЕТ „Милови“ – гр. Клисура. Всички те работят с партньори от чужбина и основната част от продукцията е за износ (особено що се касае до гъбите). Предприемачите считат, че взаимоотношенията с ДГС са на добро ниво каквато е и комуникацията между двете страни.

При проведените интервюта не бяха констатирани и проблеми с ограничаване на достъпа за събиране на недървесни горски продукти за лично ползване.

2.3.5 ЛОВ И ОПАЗВАНЕ НА ДИВЕЧА

По важните представители на животинския свят, които обитават постоянно или временно района и имат пряко или косвено значение за ловното стопанство са следните: благороден елен, сърна, дива свиня, заек, катерица, вълк, лисица, чакал, дива котка, язовец, белка, видра, невестулка, черен пор, скитащи кучета и котки, пъдпъдък, яребица, гривяк, гургулица, гугутка. Мнението на ловците е, че дивечовите запаси в района намаляват с изключение на популациите на сърната и пъдпъдъка.

Общата площ в ловностопанско отношение в района на дейност на ТП ДГС „Клисура” възлиза на:

- **за района на землище Клисура** – 10814,7 ха от които 7424,0 ха са горски фонд и 3390,7 ха земеделския фонд. От тази площ 10727,7 ха се считат като „годни за целенасочено развъждане на дивеча“.
- **за района на землище Розино** – 16019,0 ха от които горски територии са 10 208,5 ха, а земеделски земи, водни площи и други – 5 810,5 ха. От общата ловностопанска площ 15 544,1 ха са пригодни за развъждане на дивеч.

Територията в ловностопанско отношение е разделена на 6 ловностопански района, които са предоставени за стопанисване и ползване на дивеча на ловците от съответните ловни дружини. Всички ловни дружини - Клисура, Розино, Хр. Даново, Кърнаре, Иганово и Слатина са в състава на Ловнорибарско сдружение ЛРД гр. Карлово.

Ловът може да се счита за традиционно занимание за района, като ловците са пряко за заинтересовани от стопанисването на горите в т.ч. прилагани лесовъдски системи и поддържане на подходяща структура на горите, поддържане на естествена хранителна база за дивеча, поддържане на зони за спокойствие на дивеча и др. За територията на стопанството са регистрирани 237 бр. ловци. Като цяло няма оплаквания от дейността и ръководството на стопанството и местните ловци оценяват взаимодействието си с ДГС в положителна насока. Самото ДГС подпомага ловците участвайки в таксациите и борбата с браконьерството. Очакванията на ловците и в бъдеще са свързани с подпомагане на дейността по тези направления, както и поддържане на дребно-мащабна инфраструктура, заделяне на средства за подхранване и др. макар и възможностите на ДГС в това отношение да стават все по-ограничени предвид и действащата нормативна уредба.

Контролът от страна на горското стопанство по отношение на стопанисването, опазването и ползването на дивеча и рибата е на необходимото ниво. Взаимодействието между Държавния орган и стопанисващите дивеча също е добро. Счита се че браконьерството не представлява съществен проблем.

2.3.6 ОПАЗВАНЕ НА ГОРИТЕ

Опазването на горските територии от страна на ДГС се осъществява 2 направления по силата на Закона за горите: предотвратяване и установяване на нарушения. Обект на тази дейност са опазването на териториите от незаконни ползвания и увреждания; спазването на правилата за сеч и другите ползвания от горите; следене за спазването на противопожарните правила и/или предприемане на действия за ограничаване и потушаване на разразили се пожари; следене за появата на болести, вредители и други повреди; опазване на защитените видове животни и растения и следене за спазването на режимите на защитените територии и защитените зони и др. Задължение на служителите на ДГС е при установяване на данни за извършване на престъпления, свързани с дейностите в горите незабавно да сигнализират органите на МВР и РДГ - Пловдив и да съдействат за тяхното разкриване. Освен от служители на стопанството, контролът се осъществява и от РДГ – Пловдив чрез мобилни групи. Във връзка с изпълнението на утвърдения Оперативен план за повишаване на ефективността на дейностите по опазване на ГТ има сключено Споразумение за сътрудничество и взаимодействие между Министерство на вътрешните работи и Министерство на земеделието храните и горите сключено през 2018год. ,което е действащо и към момента. Сключеният договор от страна на ЮЦДП,гр. Смолян с Главна дирекция Национална полиция, съгласно т.15,Раздел IV от горесцитираното Споразумение за осъществяване на взаимодействие с дирекция Жандармерия за извършване на съвместни проверки в районите с повишен риск от посегателства в горски територии, към момента също е действащ-Договор№19-Д-0074/26.06.2019г.

В охраната на горите в ДГС-Клисура пряко са ангажирани 12 бр. горски надзирателя. В длъжностните характеристики на старши лесничите, помощник лесничите, лесничите, заместник директора и директора на стопанството също са включени задължения по охрана.

По общо мнение, проблемът с браконьерството на територията не е сериозен и случаите са ограничени. Положително се оценяват и действията на ДГС в тази насока. В стопанството има Утвърден план за повишаване ефективността на дейностите по опазване на горските територии-държавна собственост и предотвратяване на нарушения в горски територии-собственост на физически лица, юридически лица и техните обединения, с обща площ до 2 хектара, включително.

Ежемесечно се изготвя подробен доклад за изпълнението на заложените по точки в плана мероприятия.

Като цяло по оценка на РДГ, стопанствата в района имат известен проблем с компетенцията на персонала от гледна точка съставянето на административните актове. Често те са написани некачествено и е причина да не бъдат уважени от съответните по-горни инстанции. В този смисъл изниква необходимостта от обучения свързани с познаването и прилагането на нормативната уредба, както и за развитието на специфични умения по съставяне на актове. С цел повишаване капацитета на служителите от ДГС, пряко ангажирани с опазването на горските територии, се провеждат обучения във връзка със съставяне на актове за установяване на административни нарушения и съпътстващи документи.-т.5 от Утвърдения Оперативен план.

2.3.7 ПРЕВЕНЦИЯ И БОРБА С ГОРСКИТЕ ПОЖАРИ

Превенцията и борбата с горските пожари е една от социално значимите дейности на ДГС, тъй като за кратко време може да бъде унищожен значителен обществен ресурс, а в някои случаи да бъде засегната сигурността и имуществото на гражданите. Ролята на ДГС в тази насока се оценява изключително позитивно от обществото, макар и често усилията на служителите на горите за потушаването на даден пожар да остават на по-заден план. Налице е План за опазване на горите от пожари съгласуван от специална комисия назначена от Областната служба Пожарна безопасност и защита на населението. Осъществява се денонощно наблюдение на горските територии и има сформирана група за бързо реагиране.

Като по-съществени проблеми могат да бъдат определени липсата на достатъчна и в добро състояние горско-пътна мрежа и липсата на адекватни технически средства за борба с пожарите в силно пресечените горски терени, което често затруднява борбата с пожарите и своевременното им локализиране.

2.3.8 РАЗВИТИЕ НА СПЕЦИФИЧНИ ФОРМИ НА ТУРИЗЪМ, СВЪРЗАНИ С ГОРАТА И ДЕЙНОСТТА НА ДГС

ДГС „Клисура“ не е пряко ангажирано в развиването на туристически дейности. Туристическите обекти и горските територии около тях, част от ДГФ са определени в доклада с горите с висока консервационна стойност на територията на стопанството.

При проведените интервюта с представители на туристическия бранш не бяха идентифицирани силно негативни социални въздействия от дейността на ДГС.

В тази насока ДГС предприема по активни мерки за популяризиране на докладите за ГВКС и потърси информация от туристическите дружества за допълнителни предложения за обекти/територии, които да бъдат включени като такива с висока конзервационна стойност./срещи, писма/

2.3.9 ПОДДЪРЖАНЕ НА РАЗНООБРАЗИЕТО НА ЕКОСИСТЕМИТЕ И ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ В ТЯХ

Територията на ДГС "Клисура" е сравнително богата на биологично разнообразие. На територията на стопанството са обявени две защитени територии – защитени местности, „Борсук кая“ и „Върлишница“, по Закона за защитените територии и 5 защитени зони (3 зони за опазване на местообитанията, 1 зона за опазване на местообитанията на птиците и 1 обща зона) по Закона за биологичното разнообразие. Данни за защитените територии/ зони и биологичното разнообразие в стопанството могат да бъдат открити в проучването *„Горите с висока конзервационна стойност на територията на ДГС „Клисура“*.

При проведените интервюта със заинтересованите страни не бяха изтъкнати значими негативни социални ефекти в следствие дейността на ДГС върху биологичното разнообразие.

Следва да се отбележи, че ДГС „Клисура“ бе посочено от РИОСВ като единственият позитивен пример от горските стопанства в района по отношение транспортирането до РИОСВ или до спасителен център на ранени животни.

2.3.10 ОПАЗВАНЕ НА ВОДИТЕ

Водоохранните функции на горите са добре известни сред обществото и ясно се осъзнава, че от адекватното управление/ ползване на горските територии в голяма степен зависи количеството и качеството както на водите за битови нужди така и на тези за напояване. За територията на ДГС „Клисура“ не бяха констатирани проблеми с водоснабдяването произтичащи от една или друга горскостопанска дейности (напр. сеч във вододайна зона). Проблеми не се очаква и в бъдеще, тъй като основната част от водните ресурси за битови нужди идват от Стара планина, а дейността на ДГС е съсредоточена в Средна гора. Според местното ВиК дружества ДГС е напълно наясно със ситуирането на санитароохранителните зони в ДГФ и режимите в тях, последните се спазват, и е налице добра комуникация между двете организации.

От Басейнова дирекция „Източнобеломорски район“ също бе изтъкнато, че сътрудничеството с ДГС по въпросите свързани с управлението на водите е на добро ниво, но би било добре изпращаната информация да бъде в ГИС среда.

2.3.11 ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОМИНЪК

По всеобщо мнение, макар и не изтъкнато в ОПР, фирмите от горския сектор в т.ч. дърводобивните фирми, завода по дървообработване към ВМЗ и ДГС са сред основните работодатели на сравнително ограничения трудов пазар в района. Налице обаче са различни социални измерения на въпросите свързани със заетостта осигурявана директно от ДГС от една страна и от фирмите подизпълнители от друга, поради което тези измерения за разгледани диференцирано.

ДГС “Клисура” като работодател

Към началото на 2022 г. ДГС “Клисура” осигурява директна заетост на 56 човека в т.ч. на ръководни длъжности, лесничей, горски надзиратели, помощен персонал и др. Импиджът на стопанството като работодател е изцяло позитивен обусловено до голяма степен от осигуряването на заплати над средните за района, редовното заплащане, изплащането на социални и здравни осигуровки при това върху цялата заплата, гарантирани привилегии като отпуск и болнични, осигуряването на работно облекло, дърва за горене, дървен материал и др. Служителите на стопанството до голяма степен се чувстват “защитени от държавата”, за което способства и подписаният Браншови трудов договор.

Задълженията и отговорностите на служителите са регламентирани в подробно разписани Длъжностни характеристики, осигурени са начални и допълнителни обучения по отношение изпълнението на конкретните им задължения свързани с правилно провеждане на дейностите, съгласно ЗГ и Горскостопанския план. Горските стражари преминават допълнителен курс за правоспособност за носене на оръжие. Освен началния, се извършва и периодичен инструктаж по безопасност на труда.

Води се строга отчетна документация за всички случаи на трудови злополуки и смърт, с регламентирани компенсации за всеки от тях. През последните години в ДГС “Клисура” няма случай на сериозни трудови злополуки. Има сключен договор със служба по трудова медицина с оглед осигуряване на необходимите условия за здраве и безопасност на труд и е налице изготвена Оценка на риска за различните позиции.

При проведените интервюта не бе докладвано за случаи на дискриминация (полова, религиозна) и сексуален тормоз.

Горски работници наети от фирмите изпълнители

Основен проблем пред фирмите ангажирани в горскостопанските дейности и най-вече дърводобива е липсата на работна ръка. Често това води до неизпълнение на сключените договори и санкции за фирмите. Очакванията на фирмите за разрешаване проблема е насочен преди всичко към вземането на необходимите мерки на държавно ниво и по-малко към самото ДГС. Причините за липсата на работна ръка могат да се търсят в различни направления, но при всички случаи сегашната ситуация е резултат от комбинираното им действие:

Липсата на работна ръка създава и особени конкуретни взаимоотношения между самите фирми, като е налице ясно изразено противопоставяне между местните и външните фирми. Често те са принудени да постъпват нелоялно една спрямо друга “изкушавайки” ограничения контингент от работници с по-добри ставки или по-лесни обекти, което води до мигрирането на едни и същи работници от една фирма в друга, често без да са изпълнили задълженията си към предходната фирма. Друг съществен проблем е квалификацията на работната ръка. В положителен аспект се отбелязват зачестилите проверки на Инспекцията по труда. Вече се приема положително без особени притеснения процеса по привеждане управлението на горите в съответствие с принципите и критериите на [REDACTED], и допълнителни изисквания към фирмите и необходимостта от инвестиции, (напр. в лични предпазни средства).

По някои други въпроси от имащи отношение към изискванията за сертификацията не бяха констатирани проблеми в т.ч. случаи на ношуване на хора в гората без да са осигурени необходимите битови условия, използването на детски труд и др.

2.3.12 ВЪЗЛАГАНЕ НА ДЕЙНОСТИ В ГОРИТЕ. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДЪРВОДОБИВНИТЕ ФИРМИ.

Възлагането на дейностите в горските територии в т.ч. залесяване и дърводобив става съгласно разпоредбите на Закона за обществените поръчки и специална Наредба, която най-общо следва принципите на свободната конкуренция. По силата на Закона за горите, ДГС може да предостави до една трета от годишното си ползване на дървесина за добив или за преработване на местни фирми, което се оценява положително от последните, макар и да е налице желание за допълнителни гаранции този дял да бъде още по-голям. На практика, половината от фирмите работещи на територията на стопанството са местни.

Дърводобивните фирми, като цяло гледат позитивно на работата на стопанството, имат добра комуникация с ръководството и служителите му и основната част от негодуванията им са свързани

с изисквания произтичащи от националната нормативна уредба, която ДГС трябва да прилага. Болшинството от фирмите са малки и поставени в условията на свободна конкуренция се чувстват уязвими. Не са рядкост случаи на нелоялна конкуренция на местно ниво, но външните фирми са онези, които притесняват местните предприемачи. В този смисъл очакванията са държавата да подпомогне сектора със субсидии, с които да бъде подобрена най-вече материалната база. Допълнителен утежняващ фактор са все още ниските разценки за добив определени на държавно ниво.

Основен проблем за фирмите е липсата или лошото състояние на съществуващата горскопътна мрежа. ДГС организира отделни процедури по Закона за обществените поръчки за поддръжка на съществуващата мрежа, но като цяло средствата са недостатъчни. Така на практика често се случва подизпълнителите по дърводобива сами да ремонтират даден път с оглед осигуряване на достъп до обектите за дърводобив без това да е включено в договорите им (там е включено само изграждането на технологичните пътища). На ниво ЮЦДП тече процес по избор на специализирана фирма за строеж на нови пътища, но според местните дърводобивни предприемачи системата ще бъде неадекватна и няма да позволи оперативно разрешаване на възникващи проблеми и проблема си остава и до момента.

Фирмите изразяват недоволство и по отношение на често променящата се нормативна уредба и то в техен ущърб.. Недоволството е свързано преди всичко с необходимостта от допълнителни инвестиции и увеличаване на произтичащата административна тежест.

По време на дискусиите бе поставен въпроса за сертификацията на горите по системата на [REDACTED] Като цяло предприемачите вече разбират ползите, опасенията са свързани преди всичко с допълнително завишаване на изискванията към тях и необходимост от допълнителни инвестиции

2.4 ПРИНОС НА ДГС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

Участието в местни инициативи и осигуряването на подкрепа за местната общност под различни форми е важен инструмент за поддържане на комуникацията и повишаване на доверието между ДГС и местната общност.. Съществен проблем произтича от изискването на законодателството, изразходването на средства от страна на стопанството, да става чрез открити процедури и така, дори да има желание у ръководството, възможността за финансиране на подобни инициативи е лимитирана. При все ограниченията, ДГС „Клисура“ е сред най-активните в подпомагане на местната общност и това се оценява от всички интервюирани заинтересованите страни. В

изключително позитивна светлина могат да бъдат изтъкнати усилията за подпомагане на местни събития като Празника на картофа и празника на патриотичната песен (за тях активно е била и ролята на фирмите), отбелязване на Априлското въстание, даряването на коледни елхи и фиданки, осигуряването на дървен материал за институции, училища, детски градини и граждани. Изтъква се и подкрепата за създадената горска паралелка в Професионалната гимназия по икономика в гр. Клисура.

2.5 КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДГС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ.

По всеобщо мнение комуникацията между заинтересованите страни и ДГС е на изключително добро ниво. Особено положителни в своите оценки в това отношение са представителите на институциите и местните кметове. В РДГ, като контролна институция, не са постъпвали оплаквания от местните хора заради отношението на служителите на стопанството.

част от интервюираните ДГС „Клисура“, в последните години заема активна политика и търси взаимодействие и комуникация със заинтересованите освен по темите установени от закона. Така например важни въпроси като опасност и превенция на пожари, опазване на дивеча и биоразнообразието, поведение в горите и други са застъпени в стратегията на ДГС. Налице е вече информационна и медийна политика в тази насока.

Във връзка с подобряване на дейностите по прозрачност и публичност на управление на ДГС-Клисура е разработена Процедура, чиято основна цел е да подобри популяризацията на дейността на стопанството чрез публикуване на информация на уеб страницата, фейсбук профила, както и комуникация с медийте. Допълнителни усилия могат да бъдат отделени и във връзките с НПО сектора, сътрудничеството с който може да повиши имиджа на стопанството, а да доведе и до изпълнение на полезни съвместни проекти.

Не са констатирани и съществени проблеми с достъпа до информация. Горскостопанският план, като основен документ за стопанството е публичен и няма случаи на отказ от страна на ДГС по постъпили искания по Закона за обществен достъп до информация.

2.6 ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА

ТП ДГС „Клисура“ се намира на територията на община Карлово в северната част на Пловдивска област. В границите на стопанството са включени 8 населени места: Клисура, Розино, Слатина, Христо Даново, Кърнаре, Игнатово, Певците и Столетово. Община Карлово е една от 20-те най-

големи общини в България и наред с населените места посочени по-горе включва градовете Карлово, Калофер и Баня, както и още 23 села. По големина се откроява общинският център Карлово с 23 075 души население. Населението на общината е 52 307 души, като статистическите данни на общината показват намаление на броя на населението за период от 15 години с около 13 600 човека. Налице е продължаващ процес на демографско остаряване, който се изразява в намаляване на абсолютния брой и относителния дял на населението под 15 години и увеличаване на дела на населението на 65 и повече години.

За Община Карлово икономически активното население при последното преброяване е 21 524 лица, като това представлява 39,8 % от общото население. Равнището на безработицата е 17,8 %.

Има 1648 предприятия, преобладават малките и само 3 от тях са с персонал над 250 души. Водещо значение за местната икономика има машиностроенето, хранително-вкусовата промишленост и производството на парфюмерийно-козметични изделия. Благоприятните почвено-климатични условия и производствените традиции допринасят за развитието на земеделието. Общината разполага със значителен рекреационен потенциал, който до голяма степен още не е реализиран.

2.7 МЯСТО НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ

В началото на 2015 г. ТП Държавно горско стопанство (ТП ДГС) „Клисура“ започна процес по привеждане на управлението на горите и земите от горския фонд (ГФ) в съответствие с международно признатите *Принципи и критерии* на [REDACTED]. Като част от процеса бе изготвено проучване на Горите с висока консервационна стойност (ГВКС) на територията, въведени или в процес на въвеждане в управлението са редица процедури и практики допълващи изискванията на националното законодателство и подкрепящи стремежа за постигане на екологично уместно, социално полезно и икономически жизнеспособното управление на горите.

10-те принципа за сертификация по системата на [REDACTED]:

Прилагане на законодателството - спазва се националното законодателство, както и международните договори, конвенции и споразумения, които страната е подписала.

Права на работниците и условия на труд – поддържа се и/ или се подобрява социалното и икономическото благосъстояние на работниците.

Права на коренното население (неприложим за България).

Обществени отношения – осигуряване на принос за поддържането и насърчаването на социалното и икономическо благополучие на местните общности.

Ползи от гората - горскостопанските дейности осигуряват ефективното използване на целия спектър от продукти и услуги от горите, с което се поддържа и подобрява дългосрочната икономическа стабилност и широк кръг от екологични и социални ползи.

Екологични стойности и въздействия – осигурено е поддържане, опазване и/или възстановяване на екосистемните услуги и екологичните стойности и не се допускат отрицателните екологични въздействия.

Управленско планиране – налице са и се прилагат Планиращи документи, служещи за насочване работата на персонала, информирание на засегнатите и заинтересованите страни и обосноваване на управленските решения.

Мониторинг и оценка - извършва се мониторинг на напредъка за постигане на целите на управление, въздействията от горскостопанските дейности и състоянието на гората.

Високи консервационни стойности – поддържат се и/или се подобряват високите консервационни стойности в горите.

Осъществяване на горскостопанските дейности – дейностите в обхвата на сертификация, са планирани и изпълнени в съгласие с икономическите, екологичните и социални политики на Организацията и в съответствие с Принципите и Критериите на [REDACTED].

В общинския план за развитие (ОПР) на община Карлово за периода 2014-2020 г. е акцентирано върху важността на горите и горскостопанската дейност за развитието на общината. Съгласно данните в ОПР, е посочено че основната част от територията е заета от горски масиви като горските територии обхващат 51 194,4 ха. Според Плана, в общината е налице добра организация по управлението на горския фонд (съществуват две ДГС, които упражняват контрол и охрана) като структурата създава добри условия за „дърводобив и залесяване“.

ОПР сочи, че на територията на общината съществува диспропорция между дърводобива и дървопреработващата промишленост, като очакванията са за създаване на допълнителни ефективни частни дървопреработвателни предприятия ориентирани към местния и външен пазари,

с което добавената стойност оставаща „на място“ да се увеличи. Годишният обем на дърводобива в стойностно изражение се изчислява на около 4-5 млн. лв.

Важна роля за постигане на устойчив икономически растеж в Община Карлово се отделя на създаването на клъстери в областта на туризма, селското стопанство, горското стопанство, добивната и преработвателната индустрии. В Стратегическа цел I от ОПР, Мярка 2.1. *Развитие на модерно селско и горско стопанство* е заложено насърчаване развитието на модерно селско и горско стопанство. С това се цели повишаване на ефективността им, внедряване на нови технологии, без да се нарушава, уврежда или унищожавя природната среда. Очакваният резултат е *„стимулиране нарастването на производството и качеството му, ръст на печалбите, повишаване на заетостта и нивото на доходите и разширяване на пазарите за реализация“*.

Като една от основните препоръки е посочено *„въвеждане на системи за сертифициране на горски продукти“*, което от една страна, ще гарантира тяхното качество, а от друга – ще създаде условия за тяхното производство по щадящ природата начин.

Като друга важна насока е залегнало *„стимулиране на производството и преработката на специфичните за района лечебни растения, етерично - маслени култури и култивиране на гъби“*. Мотивите за това са, че на територията на Стара планина и Средна гора са едни от най-богатите находища на недървесни природни продукти – билки, гъби, плодове и др. Тази продукция все още се изнася от България на много ниски цени във вид на суровина и добавя стойността си далеч зад границите на страната. Проекти за оползотворяването и реализирането на тази продукция биха създали много целогодишни работни места на място.

2.8 МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ

За преодоляване на идентифицираните и потенциалните негативни социални въздействия от дейността на ДГС се предвижда прилагането на следните механизми:

Механизъм за провеждане на текущи консултации със засегнатите/ заинтересованите страни

Провеждането на редовни консултации със засегнатите/ заинтересованите страни е от ключово значение за преодоляване на негативните социални въздействия от дейността на ДГС „Клисура“. В таблицата по-долу са представени начините и сроковете за въвличане на идентифицираните заинтересованите в зависимост от конкретната дейност, за която е определено наличието или потенциалното възникване на негативни социални въздействия в следствие изпълнението ѝ.

Заинтересована/ засегната страна	Дейност на ДГС със социално въздействие	Начини и средства за въвличане на заинтересованите страни и намаляване на негативните социални въздействия	Периодичност/ срокове
Служители на ДГС	Изпълнение на планираните мероприятия	Подобряване на уменията на служителите за изпълнение на горскостопанския план и годишните оперативни планове	Ежегодно
	Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за персонала на ДГС	Провеждане на начален, периодичен и текущ инструктаж.	Начален инструктаж – при всеки случай на новопостъпил служител Периодичен инструктаж – на всеки 3 месеца Текущ инструктаж – преди започване на рискови дейности
		Предоставяне на лични предпазни средства и специално работно облекло и осигуряване използването им	Ежегоден преглед на наличните лични предпазни средства и специално работно облекло за всеки работник

			Ежедневен контрол за използване
		Изготвяне/ актуализация на оценка на риска за всички работни позиции	Съгласно изискванията на трудовото законодателство (НАРЕДБА № 5 от 11.05.1999 г. за реда, начина и периодичността на извършване на оценка на риска)
Кметове на общините/ населените места местно население	Предоставяни услуги	Изпращане на информация за услугите, които се предлагат на местното население (извадки от Горскостопанския план; маркиране на дървета за сеч; продажба на дървесина; издаване на разрешителни; туристически услуги и др.)	Ежегодно
	Дърводобив	Предоставяне на информацията за местностите и подотделите, в които е планирано ползване през годината и поставянето и на публично място	Ежегодно след окомплектоване на лесосечния фонд и преди започване на теренната работа
	Осигуряване на дърва за огрев	Комуникация с местните кметове за необходимите количества Предоставяне на информация за възможностите за ползване на дърва за огрев от местното население по населени места Разясняване на правилата за ползване	Ежегодно преди началото на отоплителния сезон
	Паша	Съгласуване на забранените за паша места с общините и	Ежегодно

		кметовете на населените места	
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Достъп до горските ресурси	Уведомяване в случай на въвеждане на ограничения или забрани за достъп до определена горска територия от страна на РДГ	2 седмици преди въвеждане на ограничението/ забраната
	Използване на общинска инфраструктура (в т.ч. от подизпълнителите)	Писмено регламентиране на предвиденото използване (напр. чрез подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации в случай на нанесени щети	Ежегодно
	Наемане на служители/ работници	Уведомяване на местните бюра по труда за свободните работни места и изискванията за образование и квалификация Уведомяване на местните кметове	1 месец преди наемане на нужния персонал
	Дискутиране на възможности за принос на ДГС към местното социално и икономическо развитие	Провеждане на срещи с местните кметове и местни лидери (желателно е участието на представители на ЮЦДП)	Ежегодно
Собственици на съседни имоти	Използване на съседни имоти (пр. за разполагане на временни складове);	Писмено регламентиране на предвиденото използване (напр. чрез	2 седмици преди осъществяване на планираната

	преминаване през съседни имоти	подписване на споразумения), като се гарантират необходимите компенсации в случай на нанесени щети	горскостопанска дейност
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
Подизпълнители на горскостопанските дейности	Осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд за работниците при всички видове теренни дейности	Изискване от фирмите на: валидна оценка на риска на работните позиции; доказателства за налични лични предпазни средства и специално работно облекло, съответстващо на изискванията за защитно облекло за съответните работни позиции и на броя на работниците, които ще работят по съответния договор Копия от трудови договори на работниците	Като част от всяка тръжна процедура
		Провеждане на начален и текущ инструктаж. Изискване на доказателства за проведен начален/текущ инструктаж от страна на фирмата подизпълнител	Начален инструктаж – преди началото на всяка дейност в конкретен обект Текущ инструктаж – веднъж месечно Доказателства за проведен инструктаж от страна на фирмата – поне веднъж в рамките на изпълнение на договора и/или ежегодно (за дългосрочните договори)

	Възлагане на дейностите	Провеждане на среща с представители на местните фирми за представяне на годишния план на ДГС и обектите за дърводобив	Ежегодно
		Провеждане на среща с представители на подизпълнителите и фирмата, определена за развитие/ поддръжка на горскопътната мрежа за търсене на решения по въпроса с осигуряване на достъп до обектите за дърводобив	Ежегодно
		Своевременно разплащане с подизпълнителите/ освобождаване на внесените гаранции	Съгласно условията на подписаните договори
		Организиране на срещи за разясняване на промени в нормативната уредба	В случай на промени в нормативната уредба
		Инициране на дискусии на ниво ЮЦДП за повишава на разценките за горскостопанските дейности	Ежегодно
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
Ловни дружинки и Ловнорибарски дружества	Дърводобив	Съгласуване на горскостопанските дейности по време, място и начин на провеждане с лова и опазването на дивеча	Преди началото на ловния сезон общо за обектите Ежеседмично преди ловните излети за всеки конкретен обект
	Използване на химикали и биологични агенти	Изпращане на информация	2 седмици преди използване
	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и	Текущо

		формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	
Туристически дружества, предприемачи в сферата на туризма	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Дърводобив в близост до туристически обекти	Прилагане на изискванията за стопанисване на ГВКС 6	Текущо
ВиК	Дърводобив	Съгласуване на предвидени обекти за дърводобив попадащи в санитарноохранителните зони, в близост до източници на питейна вода и/или в близост до водопреносна инфраструктура	Ежегодно
Екологични неправителствени организации	Управление на Гори с висока консервационна стойност	Предоставяне на възможност за принос по идентифицирането на нови ГВКС и формулиране на мерки за опазването им чрез обявление на уеб страницата/ изпращане на писма	Текущо
	Опазване на биологичното разнообразие	Ангажиране на НПО в подобряване уменията на персонала на ДГС за разпознаване и опазване за защитени видове	Ежегодно
		Търсене на партньорства за изпълнение на проекти	Текущо

Заб.: В таблицата са включени взаимодействията на ДГС с различните държавни институции, тъй като те са строго регламентирани в различните закони и социалното въздействие резултат от тези взаимодействия е по-скоро индиректно. Не са включени задълженията на ДГС произтичащи от законодателството. Посочените срокове за минимално допустимите.

Механизъм за разрешаване на спорове

Спор е всеки израз на неудовлетворение от страна на човек или организация, представен като оплакване към горското стопанство по отношение на дейността му и/или съблюдаването на правилата на [REDACTED] и по което се очаква отговор. ДГС следва да разработи и въведе съвкупност от стъпки (процедура) за получаване, регистриране, обработка, проучване и отговор на оплаквания и сигнали, както и за осигуряване на справедливи компенсации в случаите на щети върху собственост и/или човек по отношение на:

- собствеността на горите и земите, правото на ползване или предоставянето на концесии;
- нанесени щети върху собственост на горските работници, случаите на професионални заболявания и трудови злополуки при работа за горското стопанство;
- въздействието на горскостопанските дейности върху местните общности или околната среда.

Процедурата за разрешаване на спорове се разработва с участието на заинтересованите страни като процесът се документира.

Осигуряване на публичност на ключови актуални документи

Във връзка със горската сертификация, ДГС е предприело стъпки по осигуряването на публичност чрез своята уеб страница на:

- процедурите за разрешаване на спорове със засегнати и заинтересовани страни, за подаване на оплаквания и сигнали;
- ангажиментите за недопускане на корупция в т.ч. задължението да не се предлагат или приемат каквито и да било парични или друг тип подкупи;
- писмените документи, отразяващи дългосрочната ангажираност на горското стопанство към принципите и критериите на [REDACTED] и свързаните политики и стандарти;
- начините, по които местните общности могат да участват в процеса по планиране на горскостопанските дейности и обекти;
- изготвената Оценка за социалното въздействие от дейността;
- изготвеният Доклад за горите с висока консервационна стойност (с изключение на конфиденциална информация);
- резюме на целите на управление;

- резюме от горскостопанския план (в т. ч. обзорна/тематични карта на горското стопанство)
 - предоставя се за безплатно за ползване с изключение на конфиденциалната информация;
- резюме на резултатите от провеждания мониторинг (с изключение на конфиденциалната информация).

Подобряване на информираността на заинтересованите страни относно горската сертификация

По време на срещите стана ясно, че информираността на всички заинтересовани страни във връзка с сертификацията на горите вече не е на ниско ниво и е добре че има множество конкретни въпроси, свързани с нея особено от страна на дърводобивните фирми.

Това налага да продължава да се поддържа информационна кампания в региона, чиято основна цел на следва да бъде разясняване на процеса на сертификация – цели и задачи, процедури, продължителност и др. както и на конкретните изисквания на имащи отношение към съответната заинтересована страна. Основен акцент в кампанията трябва да се постави на конкретни, лесно разбираеми и оценени ползи за местното население и всички заинтересовани страни.

3 АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА

3.1 АКТУАЛИЗИРАНЕ НА СПИСЪКА НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ/ ЗАСЕГНАТИТЕ СТРАНИ

Списъкът на заинтересованите/ засегнатите страни от дейността на ДГС страни се актуализира **текущо**. При идентифициране на нови заинтересовани се определят сферите на социално въздействие, негативните ефекти от конкретни дейности на стопанството и се предписват мерки за неутрализирането/ смекчаването им.

3.2 АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА

Оценката за социалното въздействие от дейността на ДГС „Клисура“ се актуализира **на всеки 5 години**, както и в случаи на съществена промяна в социално-икономическата обстановка в страната/ района.

СЪДЪРЖАНИЕ

РЕЧНИК НА НЯКОИ ПОНЯТИЯ, КОИТО СЕ ИЗПОЛЗВАТ В ДОКЛАДА.....	2
1 ВЪВЕДЕНИЕ	4
1.1 НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОУЧВАНЕТО, ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ	4
1.2 ИЗПОЛЗВАН ПОДХОД И МЕТОДОЛОГИЯ	5
2.РЕЗУЛТАТИ	7
2.1 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ДГС И УПРАВЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	7
2.2 ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ	9
2.3 ОБХВАТ НА ДЕЙНОСТИТЕ И СФЕРИ НА СОЦИАЛНО ВЪЗДЕЙСТВИЕ	16
2.3.1 Достъп до гората и горските ресурси	16
2.3.2 Зачитане на другите форми на собственост и подкрепа за недържавните горовладелци 16	
2.3.3 Добив на дървесина. Осигуряване на нуждите на местното население с дърва за огрев 17	
2.3.4 Възпроизводство на горите	18
2.3.5 Достъп и ползване на недървесни горски ресурси	19
2.3.6 Лов и опазване на дивеча.....	20
2.3.7 Опазване на горите.....	21
2.3.8 Превенция и борба с горските пожари.....	22
2.3.9 Развитие на специфични форми на туризъм, свързани с гората и дейността на ДГС	22
2.3.10 Поддържане на разнообразието на екосистемите и опазване на биологичното разнообразие в тях.....	23
2.3.11 Опазване на водите	23
2.3.12 Осигуряване на поминък	24
2.3.13 Възлагане на дейности в горите. взаимодействие с дърводобивните фирми.	25
2.4 ПРИНОС НА ДГС КЪМ МЕСТНОТО СОЦИАЛНО И ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ 26	

2.5	КОМУНИКАЦИЯ МЕЖДУ ДГС И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ. ДОСТЪП ДО ИНФОРМАЦИЯ.	27
2.6	ОБЩА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РЕГИОНА.....	28
2.7	МЯСТО НА ГОРСКОТО СТОПАНСТВО В МЕСТНОТО РАЗВИТИЕ	28Грешка!
	Показалецът не е дефиниран.	
2.8	МЕХАНИЗМИ ЗА ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА НЕБЛАГОПРИЯТНИТЕ ЕФЕКТИ.....	30
3	АКТУАЛИЗАЦИЯ НА СОЦИАЛНАТА ОЦЕНКА.....	39
3.1	Актуализиране на списъка на заинтересованите/ засегнатите страни	
3.2	Актуализация на социалната оценка	